

Sygn. akt III AUz 230/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Antonina Grymel
Sędziowie :	SSA Lena Jachimowska SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania J. K. (J. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek zażalenia ubezpieczonego J. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej

z dnia 18 sierpnia 2014 r. sygn. akt VI U 740/14

postanawia: oddalić zażalenie.

/-/ SSA L.Jachimowska /-/ SSA A.Grymel /-/ SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUz 230/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014 r., Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej odrzucił odwołanie ubezpieczonego J. K. od decyzji organu rentowego z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. o prawo do emerytury.

Uzasadniając dokonane rozstrzygnięcie Sąd I instancji przypomniał, że ubezpieczony J. K. wniosek o ustalenie prawa do emerytury z wcześniejszego wieku złożył już wcześniej dnia 7 listopada 2011 r. Domagał się w nim zaliczenia wskazanego okresu zatrudnienia w GS (...) w Ł. do stażu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Względem wydanej następnie odmownej decyzji organu rentowego z dnia

13 stycznia 2012 r. ubezpieczony wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej. Sprawie została nadana sygnatura akt VI U 210/12.

W dniu 18 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wydał wyrok oddalający odwołanie ubezpieczonego. Względem tego orzeczenia ubezpieczony wniósł apelację, którą Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił wyrokiem z dnia 12 marca 2013 r. Ubezpieczony wniósł następnie skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy na etapie badania dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej odmówił przyjęcia jej do rozpoznania, z uwagi na brak wystąpienia w sprawie okoliczności wyrażonych w art. 398⁽⁹⁾ § 1 k.p.c. W powyższym kontekście Sąd Okręgowy stwierdził, iż odwołanie J. K. do negatywnej decyzji organu rentowego z dnia 8 maja 2014 roku opierało się na okolicznościach tożsamyh do stanowiących podstawę wcześniejszego odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 13 stycznia 2012 r.

Tym samym - w ocenie Sądu I instancji - sprawa ta w zakresie odmowy uznania okresu zatrudnienia w GS (...) w Ł. do stażu pracy w warunkach szczególnych została już prawomocnie osądzona, a wobec tego zachodziły przesłanki do odrzucenia odwołania z uwagi na treść regulacji art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem ubezpieczony.

We wniesionym zażaleniu podniósł zarzut obrazy art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., poprzez błędną jego wykładnię, co w konsekwencji spowodowało niewłaściwe zastosowanie przepisu, który w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie mógł znaleźć zastosowania. Sąd uznał bowiem, iż jego odwołanie od negatywnej decyzji organu rentowego z dnia 8 maja 2014 r. opiera się na okolicznościach tożsamyh do stanowiących podstawę wcześniejszego odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 13 stycznia 2012 r., a w sprawie tej zapadł prawomocny wyrok oddalający odwołanie, a tym samym sprawa

w zakresie odmowy uznania okresu zatrudnienia w GS (...)

w Ł. do stażu pracy w warunkach szczególnych została już prawomocnie osądzona. Skarżący zaznaczył przy tym, że prawidłowa wykładnia powyższego przepisu prowadzić winna do wniosku odmiennego, mianowicie,

że art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. daje podstawę do odrzucenia odwołania tylko wówczas, gdy zostało ono wniesione od decyzji wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało już prawomocnym wyrokiem oddalone, odwołanie od nowej decyzji winno podlegać merytorycznemu rozpoznaniu zgodnie

z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1442

ze zm.).

Wskazując na powyższy zarzut ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział

B. z dnia 8 maja 2014 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Jednocześnie wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

W niezmiernie obszernym uzasadnieniu zażalenia skarżący przypomniał przebieg postępowania w sprawie z jego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 13 stycznia 2012 r. Podkreślił, że w rozpoznaniu odwołania od powyższej decyzji Sąd Okręgowy

w Bielsku-Białej w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 kwietnia 2012 r. wskazał,

że podczas pracy w Gminnej Spółdzielni (...)

w Ł., zajmował on stanowisko pracownika budowlanego, które nie jest wymienione w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Podkreślił przy tym, że w jego ocenie Sąd Okręgowy całkowicie niezasadnie przyjął, iż w spornym okresie zajmował się również utrzymaniem czystości w obiektach byłego pracodawcy, wykonywał prace związane

z wyładunkiem i rozładunkiem materiałów budowlanych, a także pracę przy wykopach ziemnych, a zatem nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Skarżący wspomniał także, że w dalszym toku postępowania Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 12 marca 2013 r. oddalił jego apelację, wskazując w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, iż w okresie od dnia 1 listopada 1983 r. do dnia 31 marca 1991 r. ubezpieczony nie był zatrudniony w budownictwie, a w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, przez co apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie ubezpieczonego tym samym Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że nie można swobodnie wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w przedmiotowym rozporządzeniu. Zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną.

Jako podstawę skargi wskazał więc naruszenie prawa materialnego –

a to art. 184 ust. 1 oraz ust. 2, art. 27 i art. 32 ustawy z dnia

18 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), a także §§ 1 ust. 1,

§ 3 oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - przez błędną jego wykładnię (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt I UK 327/13 Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względów formalnych. Zarazem w uzasadnieniu cytowanego postanowienia Sąd Najwyższy - jak uwypuklił skarżący - podzielił jego pogląd co do kwestii, że nieuprawnione jest uzależnienie prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach od określonego przyporządkowania jej do poszczególnych działów wymienionych w wykazie A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Biorąc pod uwagę fakt, iż Sąd Najwyższy podzielił – w ocenie skarżącego – jego pogląd, co do stanowiska zajętego wobec decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do świadczeń emerytalnych, ponownie złożył wnioski o przyznanie emerytury. Organ rentowy odmówił przyznania świadczeń, ze względu na fakt, iż ubezpieczony rzekomo nie wykazał ażeby praca świadczona na rzecz Gminnej Spółdzielni (...)

w Ł. była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na jednym stanowisku. W ocenie ubezpieczonego oznacza to, że podstawa wydania decyzji odmownej była zatem inna niż poprzednio, a mianowicie dotyczyła wątpliwości, co do tego, że ubezpieczony nie miał przypisanego jednego stanowiska pracy, z którym to wiązał się konkretny i sprecyzowany zakres obowiązków. W rzeczywistości wykonywał bowiem przemiennie prace dotyczące robót wodnokanalizacyjnych oraz budowy rurociągów w głębokich wykopach, prac zbrojarskich, betoniarskich, prac malarskich konstrukcji na wysokości, prac dekarских.

Ubezpieczony wskazał również, iż podstawa wydania przez organ decyzji odmownej w dniu 8 maja 2014 r. była inna niż w decyzji z dnia 13 stycznia 2012 r., a dotyczyła wątpliwości, co do tego, że nie miał przypisanego jednego stanowiska pracy, z którym to wiązał się konkretny i sprecyzowany zakres obowiązków. W rzeczywistości wykonywał bowiem przemiennie prace dotyczące robót wodnokanalizacyjnych oraz budowy rurociągów w głębokich wykopach, prac zbrojarskich i betoniarskich, prac malarskich konstrukcji na wysokości, prac dekarских. Skarżący zaakcentował przy tym, że organ rentowy nie tylko dokonał oceny zgłoszonych przez niego nowych twierdzeń i dowodów, ale też wskazał inną podstawę wydania decyzji odmownej, wobec tego nie można mówić o tożsamości podstaw faktycznych istniejących

w obydwu postępowaniach. Decyzja z dnia 8 maja 2014 r. była decyzją rozstrzygającą o jego prawie do świadczenia emerytalnego w oparciu

o nową podstawę faktyczną. Odwołanie od tej decyzji podlegać powinno merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w cytowanym

art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie, jako bezzasadne, należało oddalić.

Wbrew argumentacji podnoszonej przez skarżącego w uzasadnieniu wywiedzionego zażalenia, Sąd II instancji w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji co do konieczności odrzucenia jego odwołania, jako objętego powagą rzeczy osądzonej. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że na taką ocenę stanowiska zawartego w uzasadnieniu postanowienia Sądu Okręgowego nie może mieć wpływu podnoszona przez ubezpieczonego okoliczność dotycząca uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2013 r.,

sygn. akt I UK 327/13, którym Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1265/12 – oddalającego jego apelację w uprzednio prowadzonej sprawie o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Podkreślenia wymaga przy tym w szczególności, że poglądy zawarte w uzasadnieniu orzeczenia, nawet jeżeli nie pozostają w pełni koherentne z treścią rozstrzygnięcia (na co zdaje się wskazywać ubezpieczony), nie mogą stanowić źródła jakichkolwiek praw, czy obowiązków stron.

Co prawda tego rodzaju brak koherentności w przypadku orzeczeń sądów powszechnych może być korygowany na drodze instancyjnej, względnie

za pomocą nadzwyczajnych środków zaskarżenia, lecz w przypadku braku takich środków nie może sam w sobie stanowić jakiegokolwiek podstawy do obalania tego rodzaju orzeczenia, a w szczególności w przypadku orzeczeń prawomocnych nie może stanowić podstawy do przełamывania ich mocy wiążącej wynikającej z przedmiotowej cechy, tak w aspekcie materialno – jak i formalnoprawnym.

Tym samym uznać należy, że w realiach niniejszej sprawy brak było podstaw dla przyjęcia odmiennych (szerszych) przesłanek dopuszczalności odwołania, ze względu na zakres związania prawomocnym orzeczeniem sądowym (res iudicata), niż dotyczy to innych prawomocnych decyzji, wydawanych na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, które następnie weryfikowane były na drodze sądowej, w postępowaniu sądowym prowadzonym według odrębnych regulacji Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących postępowania z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, co do których odwołania oddalono.

Przypomnieć w tym kontekście wypada poglądy doktryny

(por. J. Strusińska-Żukowska [w:] B. Gudowska, J. Strusińska-Żukowska, Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, art. 83, Nr 6 Warszawa 2014), w świetle których „pozostając przy problematyce decyzji, od których przysługuje odwołanie do sądu ubezpieczeń społecznych, warto zwrócić uwagę także na poglądy judykatury odnoszące się do dopuszczalności odwołania od decyzji rozstrzygającej o takim świadczeniu bądź jego wysokości, które były już przedmiotem wcześniejszej decyzji. W wyroku Sądu Najwyższego z 19 lutego 2007 r. (I UK 266/06) wskazano, że wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu, wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania, uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Wskazany art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. daje podstawę do odrzucenia odwołania tylko wówczas, gdy zostało ono wniesione od decyzji wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało już prawomocnym wyrokiem oddalone. Natomiast odwołanie od nowej decyzji podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według której odwołanie do sądu przysługuje

od każdej decyzji organu rentowego, z wyjątkiem decyzji wymienionych

w art. 83 ust. 4 powyższej ustawy. Wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej sprawy zakończonej prawomocnym wyrokiem sądu, uprawnia ubiegającego się

o świadczenie do wniesienia odwołania do sądu i odwołanie to, co do zasady, podlega merytorycznemu rozpoznaniu przez sąd. Prawomocny wyrok rozstrzygający o braku prawa do świadczenia nie jest przeszkodą do wystąpienia z ponownym wnioskiem o to samo świadczenie. Wniosek taki jest zawsze dopuszczalny w sytuacji, gdy po uprawomocnieniu się wyroku nastąpiły nowe okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń. W takiej sytuacji

sprawa tocząca się w wyniku rozpoznania nowego wniosku - wydania nowej decyzji - nie jest sprawą o to samo roszczenie, które było przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie poprzednio zakończonej wydaniem wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 października 2004 r., III UK 119/04).

W odniesieniu do stosunków ubezpieczenia społecznego powaga rzeczy osądzonej ma walor szczególny, który ogranicza w istocie jej praktyczne znaczenie. Rozstrzygnięcia sądowe w sprawach z tego zakresu ustalają treść łączącego strony stosunku prawnego w chwili wyrokowania. Nowe zdarzenia zachodzące po uprawomocnieniu się orzeczenia mogą spowodować przekształcenie treści praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia społecznego, gdyż nie jest wykluczone spełnienie się lub upadek przesłanek materialnoprawnych prawa do świadczeń. Zasadą rządzącą tymi stosunkami jest właśnie możliwość wzruszenia ustaleń stanowiących podstawę faktyczną orzeczeń, także przez wydanie nowej decyzji organu rentowego (...). Zmiana okoliczności zawsze otwiera drogę do ponownego rozpoznania sprawy. Prawomocność wyroku wydanego w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy nie stanowi przeszkody w ponownym rozpoznaniu sprawy o to świadczenie, jeżeli na podstawie art. 114 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) organ rentowy wydał decyzję, od której ubezpieczony odwołał się do sądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2004 r., II UK 404/03). Jednak prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma powagę rzeczy osądzonej (art. 199 § 1

pkt 2 k.p.c. w związku z art. 366 k.p.c.) w sprawie z odwołania od kolejnej decyzji wydanej wskutek złożenia wniosku na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim wyroku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 marca 2012 r., sygn. akt I UK 299/11).”

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż skarżący nie wskazał w kolejno zainicjowanym przez niego postępowaniu – najpierw przed organem rentowym, następnie przed Sądem Okręgowym – aby pomimo prawomocnego oddalenia jego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 13 stycznia 2012 r., w sprawie wystąpiły nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość w rozumieniu art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Tym samym – w ocenie Sądu Apelacyjnego – brak jest w niniejszym postępowaniu podstaw do uznania, że w sprawie zostały przedłożone okoliczności odmienne od będących przedmiotem uprzedniej weryfikacji, dokonanej tak przez organ rentowy, jak i sądy powszechne obu instancji. Taka konstatacja z kolei, w świetle przedstawionego powyżej rozumowania, wprost wyklucza możliwość przełamania powagi rzeczy osądzonej uprzednio prowadzonej sprawy zakończonej ostatecznie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1265/12.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na zasadzie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.

/-/ SSA L.Jachimowska /-/ SSA A.Grymel /-/ SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek